

Εργαζόμενοι νέοι — Στοιχεία και αριθμοί Απασχόληση νέων

Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Κινδύνων έχει συντάξει σειρά εκθέσεων, οι οποίες περιγράφουν την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία σε σχέση με έναν συγκεκριμένο κίνδυνο, τομέα ή ομάδα εργαζομένων. Το παρόν ενημερωτικό φυλλάδιο συνοψίζει έκθεση⁽¹⁾ που αφορά τους εργαζόμενους νέους. Αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος που στοχεύει στον έγκαιρο προσδιορισμό των αναδυόμενων τάσεων και κινδύνων στην εργασία, με σκοπό να διασφαλιστούν η καλύτερη στοχοθέτηση πόρων και η εφαρμογή ταχύτερων και αποτελεσματικότερων παρεμβάσεων.

Στόχος της παρούσας έκδοσης είναι να παράσχει μια σύντομη ανασκόπηση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένοι οι εργαζόμενοι νέοι στο χώρο εργασίας τους και να παρουσιάσει τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες της έκθεσης αυτής. Αυτό επιτυγχάνεται με ανάλυση στατιστικών στοιχείων και ερευνών και μελέτη επιλεγμένων περιπτώσεων πρόληψης των εν λόγω κινδύνων.

Συνδυάζοντας όλες αυτές τις πληροφορίες, τις οποίες λαμβάνει από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, ο οργανισμός έχει στόχο να μας βοηθήσει να σχηματίσουμε μια σαφέστερη εικόνα των εμπειριών που βιώνουν οι νέοι στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Ο οργανισμός ευελπιστεί ότι οι πληροφορίες αυτές θα συμβάλουν στην καλύτερη προστασία των νέων στο ξεκίνημα του επαγγελματικού τους βίου και, συνεπώς, στη βελτίωση της υγείας τους καθ' όλη τη διάρκεια του βίου αυτού.

Απασχόληση των νέων στην ΕΕ των 25

Το ποσοστό των εργαζομένων νέων μειώνεται σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη. Το φαινόμενο αυτό είναι αποτέλεσμα της μείωσης του ποσοστού γεννήσεων, αλλά μπορεί επίσης να δεικνύει ότι οι προσφερόμενες εκπαιδευτικές επιλογές αφορούν όλο και περισσότερους νέους αλλά και ότι αυτές διαρκούν περισσότερο. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι νέοι είναι πιο ευάλωτοι στην οικονομική ύφεση, αφού οι εργοδότες απαντούν στις πιέσεις της οικονομίας κάνοντας περικοπές στις προσλήψεις ατόμων νέων σε ηλικία.

Το 2005 σχεδόν 193,8 εκατομμύρια άτομα απασχολούνταν στην ΕΕ των 25, μεταξύ των οποίων 20,4 εκατομμύρια εργαζόμενοι νέοι⁽²⁾. Οι εργαζόμενοι νέοι αντιπροσώπευαν 10,5% του εργατικού δυναμικού. Το ποσοστό απασχόλησης⁽³⁾ (ΕΕ των 25) των εργαζομένων νέων ανήλθε σε 36,3%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των εργαζομένων ηλικίας 15–64 ετών σε 63,6%.

Το ποσοστό ανεργίας των νέων στην ΕΕ των 25 ήταν 18,7%, ήτοι υπερδιπλάσιο του συνολικού ποσοστού ανεργίας (9,0%). Σε πολλές χώρες μέλη της ΕΕ το ποσοστό ανεργίας των εργαζομένων νέων αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, αν και υπάρχουν λιγότεροι νέοι σε έναν πληθυσμό που στο σύνολό του γηράσκει. Υπάρχουν επίσης ουσιαστικές διαφορές μεταξύ περιφερειών: στα δύο τρίτα των περιφερειών της ΕΕ των 25 το ποσοστό ανεργίας των νέων ήταν τουλάχιστον διπλάσιο του συνολικού ποσοστού ανεργίας. Τα ποσοστά ανεργίας των νέων κυμαίνονταν από 6,2 έως 59,1%.

Πάντως η επιτυχής ένταξη των νέων στον επαγγελματικό βίο είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνία και τις επιχειρήσεις και μείζονος σημασίας για τους ίδιους τους νέους, καθώς τους επιτρέπει να έχουν πλήρη έλεγχο της ζωής, της υγείας και της γενικότερης ευημερίας τους.

Προσωρινή και μερική απασχόληση, εργασία το σαββατοκύριακο και εργασία κατά βάρδιες

Το 2005, σε σύγκριση με το συνολικό εργατικό δυναμικό, οι εργαζόμενοι ηλικίας 15–24 ετών απασχολήθηκαν σε μικρότερο ποσοστό με πλήρη απασχόληση (72 έναντι 82%), σε μεγαλύτερο ποσοστό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (39 έναντι 14%) και σε μεγαλύτερο ποσοστό ως μισθωτοί (94 έναντι 83%). Εντούτοις, αν ληφθούν υπόψη οι άτυπες μορφές εργασίας που συνηθίζονται μεταξύ των εργαζομένων νέων (π.χ. εθελοντική εργασία, εργασία σε οικογενειακή επιχείρηση, μαθητεία), είναι δύσκολο να καθοριστεί η απασχόληση.

Μεγάλος αριθμός των προσωρινά απασχολούμενων στην ΕΕ των 25 ήταν κάτω των 25 ετών: το 37,5% των εργαζομένων νέων στην ΕΕ των 25 απασχολήθηκαν με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου. Τα ποσοστά κυμάνθηκαν από 6,8% στην Ιρλανδία έως 59,4% στην Ισπανία.

Σύμφωνα με στοιχεία για την προσωρινή απασχόληση μέσω γραφείων εύρεσης εργασίας⁽⁴⁾, οι απασχολούμενοι με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου έχουν περιορισμένη πρόσβαση στην κατάρτιση και μικρότερη συμμετοχή στη μακροπρόθεσμη βελτίωση ικανοτήτων σε σύγκριση με τους εργαζομένους με συμβάσεις αορίστου χρόνου. Επίσης οι προσωρινά απασχολούμενοι ελέγχουν σε μικρότερο βαθμό την οργάνωση των εργασιών, το ρυθμό εργασίας και τις εργασιακές μεθόδους, απασχολούνται σε θέσεις με μικρότερες απαιτήσεις και είναι λιγότερο ενημερωμένοι σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους.

Το 2005 ένας στους τέσσερις εργαζόμενους νέους εργάστηκε με μερική απασχόληση. Η μερική απασχόληση σημειώνει επίσης αύξηση. Οι έρευνες σχετικά με τη μερική απασχόληση στην Ευρώπη δείχνουν ότι υπάρχουν λιγότερες ευκαιρίες κατάρτισης και επαγγελματικής εξέλιξης⁽⁵⁾. Το επίπεδο των μισθών και των παροχών κοινωνικής ασφάλισης είναι συχνά χαμηλότερο και η εργασία κατά κανόνα μονότονη.

Επιπλέον, περισσότεροι από τους μισούς εργαζόμενους νέους εργάζονταν τουλάχιστον ένα Σάββατο το μήνα. Οι εργαζόμενοι νέοι είχαν επίσης περισσότερες πιθανότητες να εργαστούν κατά βάρδιες.

Πού απασχολούνται οι εργαζόμενοι νέοι

Μια ανάλυση της απασχόλησης ανά τομέα δείχνει ότι στην ΕΕ των 25 το υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων νέων εντοπίζεται στον τομέα των ξενοδοχείων και των εσπιατορίων (22,7%) και στον τομέα του εμπορίου (16,3%). Ο τομέας της φιλοξενίας αποτελεί τον σημαντικότερο τομέα απασχόλησης εργαζομένων νέων σε 20 από τα 25 κράτη μέλη και έναν από τους τρεις κορυφαίους τομείς απασχόλησης εργαζομένων νέων στο σύνολο των κρατών μελών.

Η κατανομή αυτή έχει σημαντικές συνέπειες στην επαγγελματική υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων νέων, λόγω των συγκεκριμένων ενδεχομένων δυσμενών συνθηκών που χαρακτηρίζουν τους εν λόγω τομείς (χαμηλές αμοιβές, εποχιακή εργασία, κακές συνθήκες απασχόλησης, εργασία που απαιτεί σωματική δύναμη). Το 2005, στην ΕΕ των 25, οι εργαζόμενοι νέοι απασχολήθηκαν κατά κύριο λόγο στον τομέα των υπηρεσιών (5,2 εκατομμύρια), ενώ τη δεύτερη θέση είχαν οι ειδικευμένοι τεχνίτες (3,6 εκατομμύρια). Οι υπάλληλοι γραφείου (2,7 εκατομμύρια) και οι τεχνικοί (επίσης 2,7 εκατομμύρια) μοιράστηκαν την τρίτη θέση, ακολουθούμενοι με μικρή διαφορά από τους ανειδίκευτους εργάτες (2,5 εκατομμύρια). Η παρούσα ανάλυση ανά επάγγελμα διαφέρει ελαφρώς μεταξύ των κρατών μελών. Από το 2000 έως το 2005

(¹) <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>

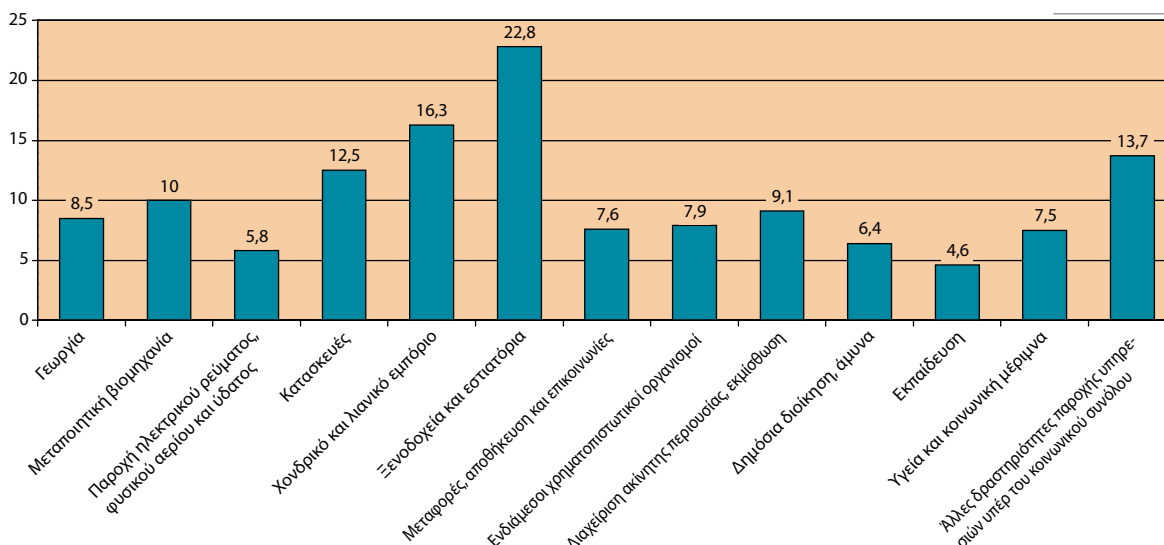
(²) Εργαζόμενοι νέοι: εργαζόμενοι ηλικίας 15–24 ετών.

(³) Το ποσοστό απασχόλησης αντιπροσωπεύει τον συνολικό αριθμό απασχολούμενων ατόμων ως ποσοστό του πληθυσμού αυτής της ηλικιακής ομάδας.

(⁴) Goudswaard, A., Andries, F., «Employment status and working conditions». <http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0208.htm>

(⁵) Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας, Δουβλίνο, «Part-time work in Europe», 2005.

<http://www.eurofound.eu.int/ewco/reports/TN0403TR01/TN0403TR01.pdf>

Αναλογία εργαζόμενων νέων ανά τομέα, ΕΕ των 25, 2005, LFS (έρευνα εργατικού δυναμικού)

η μεγαλύτερη αύξηση στον αριθμό των εργαζόμενων νέων παρατηρήθηκε στους εργαζόμενους στον τομέα των υπηρεσιών και στους εργαζόμενους στον τομέα των πωλήσεων (+0,38 εκατομμύρια).

Ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των τομέων και επαγγελμάτων χαρακτηρίζεται από υψηλό κίνδυνο ατυχημάτων, έκθεση σε πληθώρα κινδύνων που σχετίζονται με την εργασία ή, όπως συμβαίνει με τα επαγγέλματα του τομέα των υπηρεσιών, επισφαλείς συνθήκες απασχόλησης.

Διαφορές μεταξύ των δύο φύλων

Στους εργαζόμενους νέους, όπως άλλωστε στο σύνολο του ενεργού πληθυσμού, παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των δύο φύλων. Οι άνδρες είναι περισσότεροι από τις γυναίκες: το 2005, 11,1 εκατομμύρια νέοι άνδρες και 9,3 εκατομμύρια νέες γυναίκες εργάζονταν στην ΕΕ των 25. Ωστόσο είναι δύσκολο να εντοπιστούν δεδομένα σχετικά με την έκθεση σε επαγγελματικούς κινδύνους και τις επιπτώσεις των κινδύνων αυτών στην υγεία, τα οποία να διαφοροποιούν τους άνδρες από τις γυναίκες.

© Hasse Eriksson

Τα σχετικά με το φύλο ζητήματα έχουν ως άμεσο αποτέλεσμα διαφορετική έκθεση στους κινδύνους και, συνεπώς, διαφορετικές επιπτώσεις στην υγεία. Για παράδειγμα, η κομμωτική είναι ένα γυναικοκρατούμενο επάγγελμα, στο οποίο το 87% των εργαζομένων είναι γυναίκες. Περισσότερα από ένα εκατομμύριο άτομα απασχολούνται σε περίπου 400.000 κομμωτήρια στην Ευρώπη. Επιπλέον, ο τομέας χαρακτηρίζεται από νεαρό εργατικό δυναμικό: 83% των προσληφθέντων είναι κάτω των 26 ετών και 56% κάτω των 19. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όλοι σχεδόν οι παράγοντες κινδύνου για τους κομμωτές να σχετίζονται αυτομάτως με τους εργαζόμενους νέους. Συνεπώς τα κύρια προβλήματα υγείας σε αυτόν τον τομέα —δερματικά προβλήματα, άσθμα και μυοσκελετικές παθήσεις (ΜΣΠ)— πλήττουν κατά βάση τις νέες γυναίκες.

Απαιτείται περαιτέρω έρευνα προκειμένου:

- να προσδιοριστεί το είδος των κινδύνων που διατρέχουν οι εργαζόμενοι νέοι καθώς και η έκθεσή τους σε παράγοντες που σχετίζονται με το χώρο εργασίας, όπως οι επικίνδυνες ουσίες (πιο συγκεκριμένα, βιολογικοί παράγοντες, καρκινογόνες ουσίες και τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες), ο θόρυβος και οι δονήσεις, η εργασία σε επίμονες στάσεις και οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι.
- να αξιολογηθεί η σημασία συγκεκριμένων κινδύνων για τους εργαζόμενους νέους σε τομείς με υψηλό ποσοστό απασχόλησης, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα των υπηρεσιών.
- να αξιολογηθούν οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και η σχετική σημασία των αντίστοιχων κινδύνων για τους νέους, άνδρες και γυναίκες
- να προσαρμοστεί η ευαισθητοποίηση, η κατάρτιση και η πρόληψη στις διαφορές που εντοπίστηκαν ανωτέρω και να συμπεριληφθούν θέματα που άπτονται της πολυμορφίας του εργατικού δυναμικού, π.χ. θέματα σχετικά με τους νεαρούς εργαζόμενους μετανάστες.
- να διασφαλιστεί ότι η κατάρτιση που δεν οδηγεί σε τίτλους σπουδών (η οποία ενδιαφέρει όλο και περισσότερο εργαζόμενες γυναίκες, για παράδειγμα σε κλάδους του τομέα των υπηρεσιών όπως η κατ' οίκον περίθαλψη) περιλαμβάνει την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια (ΕΥΑ).
- να στοχοθετηθούν με αποτελεσματικό τρόπο πολιτικές για τον περιορισμό των κινδύνων όσον αφορά ατυχήματα σχετιζόμενα με την εργασία για τους εργαζόμενους νέους. Υ συνεργασία των τομέων στους οποίους θα αναπτυχθούν οι εν λόγω πολιτικές (π.χ. δημόσια υγεία, πάταξη της παιδικής εργασίας, ασφάλεια μεταφορών) θα μπορούσε να είναι ευεργετική από αυτή την άποψη.
- να οργανωθούν δραστηριότητες για την εισαγωγή της ΕΥΑ στα εκπαιδευτικά συστήματα και σε όλες τις βαθμίδες.

Πρόσθετες πληροφορίες

Η έκθεση συμβάλλει επίσης στην ετήσια εκστρατεία του οργανισμού (Ευρωπαϊκή εβδομάδα για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία) που το 2006 ήταν αφιερωμένη στην προστασία των εργαζόμενων νέων στο χώρο εργασίας. Με το σύνθημα «Από την αρχή με ασφάλεια», πάνω από 30 χώρες συμμετείχαν ενεργά στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εκστρατεία στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία για την προστασία των εργαζόμενων νέων.

Οι πληροφορίες σχετικά με την έκθεση των εργαζόμενων νέων σε κινδύνους και τις επιπτώσεις της έκθεσης αυτής στην υγεία τους συνοψίζονται στο ενημερωτικό φυλλάδιο «Facts 70: **Εργαζόμενοι νέοι — Στοιχεία και αριθμοί: έκθεση σε κινδύνους και επιπτώσεις στην υγεία.**

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια των εργαζόμενων νέων διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ew2006.osha.europa.eu/>.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía 33, E-48009 Bilbao

Τηλ. (+ 34) 94 479 43 60, φαξ (+ 34) 94 479 43 83

E-mail: information@osha.europa.eu

© Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής. Printed in Belgium, 2007

